

Socialnämnden

Åtgärder för ekonomi i balans

Förslag till beslut

1. Nämnden beslutar att avveckla hela kolloverksamheten, lägga ner boendet Hemlaås och utöka antalet platser inom Bostad först från 20 till 30 platser.

Eller

2. Nämnden beslutar att avveckla kolloverksamheten på Åshorn, lägga ner boendet Hemlaås och utöka antalet platser inom Bostad först från 20 till 30 platser.

Sammanfattning

Vid nämndsammanträdet 25 april 2024 fattade socialnämnden beslut att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram ytterligare åtgärder för en ekonomi i balans.

Socialnämnden har under ett flertal år haft ett underskott som främst handlat om eskalerande kostnader för vård. Delår 1 2024 redovisar nämnden ett prognosticerat underskott om -43,5 miljoner kronor. Delår 2 2024 resulterade i en prognosavvikelse om -38,8 mnkr för helåret 2024.

Pågående utvecklingsarbete som nämnden tidigare fattat beslut om fortgår, men för att möta rådande ekonomiska utmaningar krävs ytterligare beslut om åtgärder.

Socialförvaltningens förslag är att nämnden fattar beslut inom följande två områden:

- Kolloverksamheten inkl. lokaler
- Vuxenvården – boendet Hemlaås och Bostad först (förstärkt idéburet offentligt partnerskap med Sörmlands Stadsmission)

Ärendebeskrivning

Inför kolloverksamheten 2025 lämnar socialförvaltningen två alternativa förslag till nämnden.

1 a) Ingen kolloverksamhet inom socialnämndens verksamhetsområde

Förslaget innebär att socialnämnden inte längre erbjuder kolloverksamhet med anledning av att det inte finns evidens på att det bidrar till utveckling hos barnen eller

förhindrar att barnen inte behöver socialtjänstens stöd i övrigt, utan endast blir ett tillfälligt miljöombyte.

1 b) Fortsatt kollo med minskat antal gårdar

Ett andra alternativ är att ha en gård kvar (Sågarsvedet) där barn erbjuds olika aktiviteter inkl. ett sommarkollo med övernattnig. Förslaget skulle innebära en avveckling av kolloverksamheten på Åshorn.

Förvaltningen lämnar också två förslag till beslut för nämnden att ta ställning till gällande vuxenvården. Besluten är beroende av varandra och ska ses som en paketlösning.

2 a) Nedläggning av boendet Hemlaås

En nedläggning av boendet skulle minska antalet fasta boendeplatser med 18 platser för målgruppen, samt medföra att 1,0 enhetschef, 1,0 teamledare samt 6,0 boendestödare hamnar i omställning.

2 b) Bostad först – förstärkt samverkan

Under 2024 finns 20 platser inom Bostad först. Nämnden föreslås fatta beslut om ytterligare 10 platser under 2025, vilket innebär att Bostad först kan erbjudas till 30 personer under 2025-2026.

Finansiering

Förslag till beslut 1

Socialnämnden fattar beslut om nedläggning av kolloverksamheten, nedläggning av boendet Hemlaås samt utökning av Bostad först.

Vid beslut om alternativ 1 blir effektiviseringen under 2025 12,5 mnkr och från 2026 och framåt 15,9 mnkr.

Förvaltningen förordar förslag till beslut 1.

Förslag till beslut 2

Socialnämnden fattar beslut om att behålla en av kollogårdarna och dess verksamhet samt nedläggning av boendet Hemlaås och utökning av Bostad först.

Vid beslut om alternativ 2 blir effektiviseringen under 2025 7,8 mnkr och från 2026 och framåt 10,6 mnkr.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Förslagen till beslut faller inom ramen för socialnämndens långsiktiga verksamhetsplan avseende ökat kunskapsbaserat arbete och utveckling av vuxenvården. Förslagen är också en del av arbetet mot det strategiska målet om stabil ekonomi.

SOCIALFÖRVALTNINGEN

Elisabeth Kántor

Förvaltningschef

_____
Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen

Socialnämnden

Åtgärder för ekonomi i balans

Vid nämndsammanträdet 25 april 2024 fattade socialnämnden beslut att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram ytterligare åtgärder för en ekonomi i balans.

Socialnämnden har under ett flertal år haft ett underskott som främst handlat om eskalerande kostnader för vård. Delår 1 2024 redovisar nämnden ett prognosticerat underskott om -43,5 miljoner kronor. Delår 2 2024 resulterade i en prognosavvikelse om -38,8 mnkr för helåret 2024.

Pågående utvecklingsarbete som nämnden tidigare fattat beslut om fortgår, men för att möta rådande ekonomiska utmaningar krävs ytterligare beslut om åtgärder.

Socialförvaltningens förslag är att nämnden fattar beslut inom följande två områden:

1. Kolloverksamheten inkl. lokaler
2. Vuxenvården – boendet Hemlaås och Bostad först (förstärkt idéburet offentligt partnerskap med Sörmlands Stadsmission)

1. Kolloverksamheten inkl. lokaler

Sedan 1936 har Eskilstuna kommun erbjudit barn att få ta del av kolloverksamheten för att kunna få en meningsfull upplevelse under sommarlovet. Verksamheten har riktats till barn från årskurs 1-6 och har tidigare varit ett erbjudande som alla kan ansöka om som serviceinsats.

Efter beslut i socialnämnden och i verksamhet är kolloverksamheten från 2024 en biståndsbedömd insats för barn som finns inom socialtjänsten antingen via en insats eller där det pågår en utredning i familjen. Dagens kolloverksamhet riktar sig till barn i årskurs 1-6:

- som bedöms omfattas av riskfaktorer vilka ses kunna påverka barnets hälsa och utveckling negativt på kort eller lång sikt. Det kan handla om exempelvis våld i -eller missbruk i familjen eller kriminalitet
- som med visst stöd klarar av dagliga aktiviteter såsom egen hygien, kost, sömn och fysiska aktiviteter
- som förstår och kan göra sig förstådda på svenska eller engelska

Kolloverksamheten har i dagsläget (2024) kapacitet att ta emot 172 barn på två gårdar (Åshorn; 54 platser och Sågarsvedet; 32 platser).

År	Antal deltagande barn
2022	190
2023	162
2024	162*

* antalet barn som beviljats bistånd till kolloverksamheten under 2024

Utifrån att det funnits utrymme för verksamheten så har temakollo utförts utan biståndsbedömning för 52 barn och unga under 2024. Därav erbjöds unga från utsatta områden i Eskilstuna kopplat till fritidsgårdar en vecka vardera vistelsen på kollo i somras utan bistånd.

Utöver kolloverksamheten erbjuds barn och unga i Eskilstuna kommun ett stort antal sommaraktiviteter inom ramen för Kultur- och fritidsförvaltningens verksamheter. Detta är en satsning inom trygghetsarbetet med en årlig finansiering om 5 miljoner kronor. Flera förvaltningar, däribland socialförvaltningen, medverkar i dessa sommaraktiviteter.

Inför kolloverksamheten 2025 lämnar socialförvaltningen två *alternativa* förslag till nämnden. En enkel barnkonsekvensanalys har genomförts som underlag för beslut, se ”Bilaga 1. Enkel barnkonsekvensanalys – kolloverksamhet inom SN”.

1 a) Ingen kolloverksamhet inom socialnämndens verksamhetsområde

Förslaget innebär att socialnämnden inte längre erbjuder kolloverksamhet med anledning av att det inte finns evidens på att det bidrar till utveckling hos barnen eller förhindrar att barnen inte behöver socialtjänstens stöd i övrigt, utan endast blir ett tillfälligt miljöombyte.

Kolloverksamheten skulle kunna drivas av annan aktör om detta prioriteras av kommunen, och därmed ses som en del i alla de aktiviteter som Eskilstuna kommun erbjuder barn och unga under sommaren.

Förslagets effektivisering

Budget samtlig kolloverksamhet	Miljoner kronor
Personal	5,75 mnkr
Drift	0,99 mnkr
Lokal	2,46 mnkr*
TOTAL	9,20 mnkr

* Lokalerna sägs upp efter nämndens beslut. Totalkostnad för lokalerna i budget är 2,46 mnkr. Uppsägningstid tillkommer om 12 månader (lokalvård uppsägningstid 3 månader och verksamhetstid K-fast uppsägningstid 7 månader). Dessutom tillkommer restvärde för investeringar på Åshorn om 720 000 kr. En ersättning från lokalbanken erhålls dock om 946 000 kr. (Åshorn 241 000 kr, Sågarsvedet 705 000 kr). Detta leder till en kostnad för lokalerna under 2025 om 1,624 mnkr.

1 b) Fortsatt kollo med minskat antal gårdar

Ett andra alternativ är att ha en gård kvar (Sågarsvedet) där barn erbjuds olika aktiviteter inkl. ett sommarkollo med övernattnig.

Förslaget skulle innebära en avveckling av kolloverksamheten på Åshorn.

Förslagets effektivisering

Budget Åshorn	Miljoner kronor
Personal inkl. 1,0 kollosamordnare	2,70
Drift	0,58
Lokal	0,67*
TOTAL	3,95 mnkr

* Lokalen sägs upp efter nämndens beslut. Uppsägningstid tillkommer om 12 månader Dessutom tillkommer restvärde för investeringar på Åshorn om 720 000 kr. En ersättning från lokalbanken erhålls dock om 241 000 kr. Detta leder till en kostnad för lokalen under 2025 om 1,072 mnkr.

2. Vuxenvården

Förvaltningen lämnar två förslag till beslut för nämnden att ta ställning till. Besluten är beroende av varandra och ska ses som *en paketlösning*. Den första delen handlar om en nedläggning av boendet Hemlaås och den andra delen om en förstärkt överenskommelse med Sörmlands Stadsmission om Bostad först.

2 a) Nedläggning av boendet Hemlaås

Förslaget innebär en nedläggning av boendet Hemlaås. Boendet har 18 platser som tar emot målgruppen vuxna över 21 år som:

- har ett substansberoende, och önskar minska sitt intag av droger och/eller alkohol.
- kan ha en psykisk ohälsa som påverkar hens liv.
- är motiverad och mottaglig för förändring.
- är mottaglig för att vid behov ta emot ytterligare stödinsatser.
- har grundläggande behov av stöd i sin dagliga livsföring och stödet behöver ges med hög intensitet (minst 4 gånger/vecka).
- har behov av samordning gällande professionella kontakter.
- har behov av stöd gällande rutiner och struktur i vardagen.
- har behov av stöd gällande ADL i sin lägenhet.
- skattar över 5 men mindre än 8 i flera livsområden i ASI inom området alkohol, narkotika och psykisk ohälsa.

Följande exkluderingskriterier finns för Hemlaås: personer som har intensivt pågående missbruk, följer inte regler som finns på boendet och som inte vill/förmår genomföra insatsen. Personer där övervägande stödbehov ska verkställas av annan förvaltning samt personer utan stödbehov kring området alkohol/narkotika.

En nedläggning av boendet skulle minska antalet fasta boendeplatser för målgruppen, samt medföra att 1,0 enhetschef, 1,0 teamledare samt 6,0 boendestödjare hamnar i omställning.

Förslagets effektivisering

Budget Hemlaås	Miljoner kronor
Personal + 1,0 enhetschef	6,56 mnkr
Drift	0,20 mnkr
Lokal	1,12 mnkr*
TOTAL	7,88 mnkr

För att kunna hantera omställningen utifrån ett brukarperspektiv föreslås en utökning av det befintliga boendet Tegnérgatan, inkl. en utökning av personalgruppen om 2,0 tjänster (ca 1,2 mnkr/år).

Förvaltningens bedömning är att 6 av de nuvarande boenden på Hemlaås skulle kunna matchas till Bostad först, 6-8 till övriga interna boenden, och ca 2 individer anses eventuellt behöva extern placering.¹

*Lokalen har en uppsägningstid om 12 månader. Restvärde 939 000 kr, erhåller medel från lokalbanken om 139 000 kr. Detta betyder att lokalkostnaden för 2025 för Hemlaås blir 1,73 mnkr.

2 b) Bostad först – förstärkt samverkan

I samband med en nedläggning av boendet Hemlaås föreslås nämnden fatta beslut om ett utökat antal platser inom ramen för Bostad först.

Nämnden har sedan 2019 ett idéburet offentligt partnerskap tillsammans med Sörmlands Stadsmission gällande Bostad först. Konceptet Bostad först riktar sig till personer som är hemlösa, ofta i kombination med psykisk sjukdom och/eller andra problem. Syftet med Bostad först är att nå och erbjuda en långsiktig boendelösning och innebär att hemlösa personer uppmuntras att själva definiera sina behov och mål. Personerna erbjuds sedan omedelbart, om de så önskar, ett eget boende. Erbjudandet ges utan några krav på att först genomgå psykiatrisk behandling eller uppvisa nykterhet och drogfrihet. I tillägg till det egna boendet erbjuds behandling och stöd. Även om boenderbjudandet hör samman med en integrerad behandling, kan personen tacka ja till lägenheten, men tacka nej till behandling.

Under 2024 finns 20 platser inom Bostad först. Nämnden föreslås fatta beslut om ytterligare 10 platser under 2025, vilket innebär att Bostad först kan erbjudas till 30 personer under 2025-2026.

Förslagets finansiering

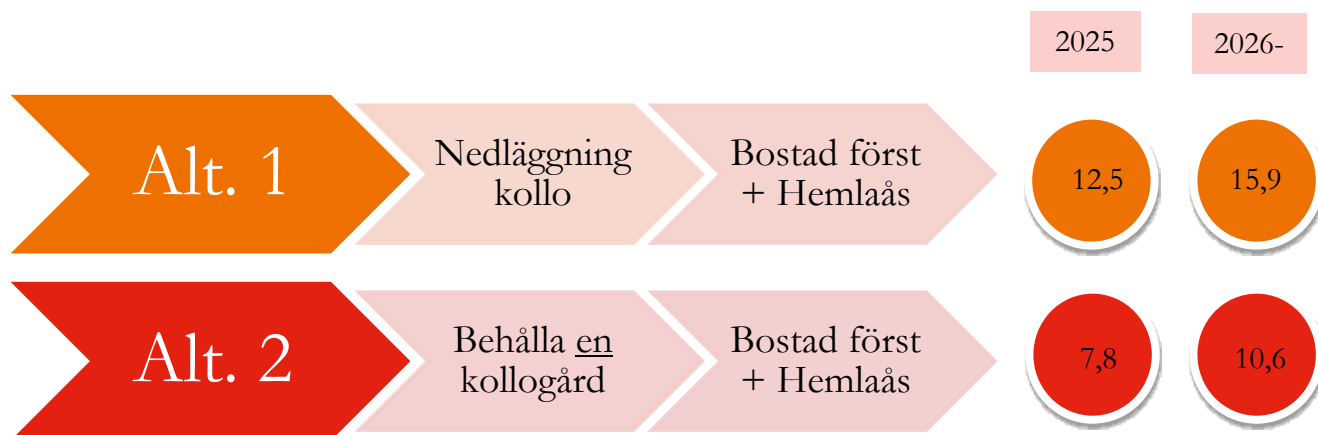
En utökning av antalet platser inom Bostad först skulle medföra en ökad samfinansiering av överenskommelsen för socialnämndens del om 1,2 mnkr/år. Tidigare överenskommelse medför en samfinansiering från nämndens sida om 2,0 mnkr/år.

Samfinansiering 2025-2026	Miljoner kronor/år
Bostad först	3,2

Utökningen om 1,2 mnkr årligen finansieras inom ramen för område vuxens budget. Detta innebär att ytterligare 2,0 tjänster hamnar i omställning.

¹ I dagsläget (oktober 2024) är 16 individer placerade på Hemlaås.

3. Summering - effektiviseringar

Alternativ 1

Socialnämnden fattar beslut om nedläggning av kolloverksamheten, nedläggning av boendet Hemlaås samt utökning av Bostad först.

Vid beslut om alternativ 1 blir effektiviseringen under 2025 12,5 mnkr och från 2026 och framåt 15,9 mnkr.

Alternativ 2

Socialnämnden fattar beslut om att behålla en av kollogårdarna och dess verksamhet samt nedläggning av boendet Hemlaås och utökning av Bostad först.

Vid beslut om alternativ 2 blir effektiviseringen under 2025 7,8 mnkr och från 2026 och framåt 10,6 mnkr.

Socialnämnden

Bilaga 1. Enkel barnkonsekvensanalys - kolloverksamhet inom SN

Ett barnrättsbaserat arbete i din organisation - En enkel barnkonsekvensanalys

Inledning och bakgrund

Sedan 1936 har Eskilstuna kommun erbjudit barn att få ta del av sommarkollo för att kunna få en meningsfull upplevelse under sommarlovet. Syftet med kolloverksamheten är att skapa likvärdiga möjligheter för barn och ungdomar som lever i utsatta livssituationer och som har begränsade förutsättningar till att uppleva gemenskap i en vilsam, stimulerande och trygg miljö. Att barn och ungdomar i liknande situation ges möjligheten att tillsammans med trygga vuxna skapa positiva minnen.¹

I Eskilstuna kommun är socialtjänsten uppdelad på tre nämnder (Socialnämnden, Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden och Vård och- omsorgsnämnden) med ansvarsfördelning enligt reglementen. Ett av socialnämndens ansvarsområden enligt reglemente är att ansvara för social stödverksamhet för barn, unga och familjer.²

Socialnämnden bedriver sommarkollo sedan flera år tillbaka. Målgruppen och arbetssättet har varierat över tid. Verksamheten har senaste åren riktats till barn från årskurs 1–6 och tidigare varit ett erbjudande om insats, som medborgare kan ansöka om utifrån en process med biståndsbedömning. Numera är insatsen, inriktad till målgruppen barn och unga som redan har en pågående behovsbedömd insats inom socialförvaltningen. Målet med insatsen är att identifiera och motverka riskfaktorer samt stärka friskfaktorer. Ansökningar om plats till kollo 2024 marknadsfördes enbart internt inom socialförvaltningen, jämfört med tidigare år då marknadsföring riktades till skolor för syfte att nå barn och unga och deras vårdnadshavare.

Kollo har 2024 antagit en mer behandlande riktning i verksamhets upplägg för att anpassa till målgruppen av barns behov. Insatsen beskrivs ha gett exempelvis, vidare kontakt med socialtjänsten som följs upp av antal orosanmälningar, kommunikation med vårdnadshavare – skriftliga rutiner för uppföljningar, samtal med barn, behandlande samtal och utbildningar på temat kollo. Kollo är helt kostnadsfritt för deltagarna.

---

¹ Kolloverksamheten - Eskilstuna kommun

Kriterier för bedömning av bistånd. Dagens kolloverksamhet riktar sig till barn i årskurs 1–6:

- Som bedöms omfattas av riskfaktorer vilka ses kunna påverka barnets hälsa och utveckling negativt på kort eller lång sikt. Det kan handla om exempelvis våld i -eller missbruk i familjen eller kriminalitet.
- Som med visst stöd klarar av dagliga aktiviteter såsom egen hygien, kost, sömn och fysiska aktiviteter.
- Som förstår och kan göra sig förstådda på svenska eller engelska.

Kollo med bistånd. Kolloverksamheten hade 2024 kapacitet att ta emot ca 172 barn, på två gårdar med verkställda beslut under fyra veckor. Gårdarna Sågarsvedet har 32 sängplatser och Åshorn har 54 sängplatser. Planering sker inför varje sommar utifrån perioder och personalens kapacitet. Målgruppen av barn och deras behov påverkar kapaciteten och behov av personaltäthet. Antal bistånd som beviljades för sommaren var 166 beslut om insatsen kollo, två veckor på Sågarsvedet och två veckor på Åshorn.

Kollo utan bistånd. Utifrån att det verkar funnits utrymme för verksamheten så har temakollo utförts utan biståndsbedömning för 52 barn och unga. Därav erbjöds unga från utsatta områden i Eskilstuna kopplat till fritidsgårdar en vecka vardera vistelsen på kollo i somras utan bistånd.

Uppdragsgivare för barnkonsekvensanalysen

Åsa Berg, områdeschef för område barn, socialförvaltningen Eskilstuna kommun

Syfte och aktuell frågeställning

Inför 2025 lämnar socialförvaltningen två förslag till socialnämnden inom ramen för ett åtgärds paket, se ärende SOCN/2024:135. Syftet med analysen är att få syn på om det finns risk för försämring och/eller förbättring direkt för målgruppen som berörs av förändringen. Minimera risker och förebygga möjliga negativa konsekvenser för barn och unga i målgruppen som kan beröras. Möjliga negativa konsekvenser utforskas i samband med denna barnkonsekvensanalys. Analysen kommer hantera de olika förslagen i dispositionen. Förslagen följer:

1 a) Ingen kolloverksamhet inom socialnämndens verksamhetsområde

Förslaget innebär att inte erbjuda kolloverksamhet inom socialnämndens verksamhetsområde.

1 b) Fortsatt kollo med minskat antal gårdar

Ett andra alternativ är att fortsätta bedriva kollo men ha en gård kvar, Sågarsvedet.

Barn som berörs

Barn som berörs utifrån förslag 1a - Om ingen kolloverksamhet inom socialnämndens verksamhetsområde bedrivs så skulle i nuläge;

- Den målgrupp av barn i Eskilstuna som uppfyllde kriterierna för bistånd 2024 inte erbjudas möjlig plats på kollo inom socialnämndens regi sommaren 2025, förutsatt att den målgruppen skulle ansöka om kollo.

Barn som berörs utifrån förslag 1b – Om verksamhetens antal platser minskas till att driva kollo på en av gårdarna, Sågarsvedet.

- Färre barn inom nuvarande målgrupp i Eskilstuna som uppfyllde kriterierna för bistånd 2024 erbjudas möjlig plats på kollo under sommaren 2025, förutsatt att de skulle ansöka om kollo samt beroende på möjlighet att erbjuda och bedriva fler antal kolloveckor.

Artikel 2:

Kan vi säkerställa att vi ser till alla barns lika värde för oss? Kan alla barnen vara med? Hur? Hur kan vi inkludera alla barn?

Barnkonventionen ger alla barn samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskriminera barnet. Det betyder att inget barn ska behandlas sämre än något annat. Barnet ska heller inte diskrimineras eller bestraffas för något som deras föräldrar gör.²

Antal barn i Eskilstuna. I Eskilstuna beräknas befolkningsdata för barn och unga år 2023 till antal invånare i åldrar 0–18 år till 24 707 barn och unga³. Data visar att ca 8 200 av dessa barn och unga är i åldrar 7–12 år.

Gällande förslag 1a) om ingen kolloverksamhet inom socialnämndens verksamhetsområde bedrivs: Insatsen anses värdeskapande för en mindre grupp av barn i Eskilstuna kommun, ca 170-175 barn. Tidigare uppföljning av kollo visar på lokal nivå att insatsen uppfattas positiv för de flesta av de barn och unga som deltagit i kollo över åren. Insatsen har syftat till att *stärka friskfaktorer* genom att erbjuda, trygga vuxna, gemenskap, miljöombyte, stärka självkänslan, öka välmående, och positiva upplevelser. Insatsen har inte riktats till alla barn i Eskilstuna, utan riktats för specifik målgrupp avgränsat till ålder och bedömt behov av risk och skydd. Förslaget medför att inget barn i Eskilstuna oavsett målgrupp skulle kunna ansöka om att åka på kollo inom socialnämndens regi sommaren 2025.

Gällande förslag 1b) Fortsatt kollo med minskat antal gårdar: Beroende på verksamhetens styrning till målgrupp av barn kvarstående lika planering av erbjuden vistelsetid på kollo, så medförs en andel barn mellan 64–96 barn kommer kunna ansöka om att åka på kollo inom socialnämndens regi sommaren 2025.

Enligt Likställighetsprincipen så ska Kommuner och regioner behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat. *Lag (2019:835)*.⁴ Tidigare rättspraxis har visat att kommunen kan erbjuda specifika insatser till barn och

---

² [Konventionstexten - Barnombudsmannen](#)

³ [Jämföraren - Kolada](#)

⁴ [Kommunallag \(2017:725\) | Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](#)

unga av särskilda skäl och att detta inte strider mot likställighetsprincipen. Kollo skulle kunna vara en insats som socialnämnden anser kompensera en viss grupp av barn i Eskilstuna, men inte nödvändigtvis.⁵

Artikel 3:

Är detta beslut verkligen det bästa för just den här gruppen av barn eller för det här barnet som berörs av beslutet? Vad säger barnet, lagen, forskning och erfarenhet?

När vuxna fattar beslut som rör barn ska de se till barnets bästa. Det betyder att vuxna alltid ska tänka på vad som är bra för barnet och hur ett beslut kan komma att påverka barnet. Barnet ska få det skydd och den omvårdnad som det behöver.

Tidigare forskning i Sverige? Det finns väldigt lite forskning eller evidens på insatsen sommarkollo att tillgå i Sverige. Det som har hittats efter omvärldsspaning är hänvisning ur en utgiven bok "Stockholms sommarkolonier under 30 år" författad av forskare från Linköpings universitet Ann-Charlotte Munger. Boken beskriver att för 130 år sedan startade sommarkolonierna, just som ett sätt att "förskaffa klena, spensliga, svaga skolbarn af obemedlade föräldrar i städerna tillfälle till några veckors vistande i frisk landluft...". Fram till 1940-talet riktade sig kolloverksamheten i första hand till arbetarklassbarn och handlade om att förbättra folkhälsan. Sommarkolonin blev också ett sätt att lösa barn tillsynen när skolorna stängde för sommaren och föräldrarna arbetade. På 1960- och 1970-talen framkom andra pedagogiska tankar upp. Då skulle sommarkolonierna rikta sig till alla barn, ge dem en god fritid och lära dem gruppbeteende.⁶

Förstå och undvika negativa effekter av psykosociala insatser. "Psykosociala insatser riktar sig till personer som behöver stöd för att hantera psykiska, känslomässiga, och sociala utmaningar. Insatserna spelar ofta en central roll i att förbättra välbefinnandet för dessa personer, men ibland uteblir effekterna eller blir till och med skadliga." Den 7 december 2023 hölls ett webinarium av Forte på ämnet, där forskare från Uppsala och Stockholms universitet.⁷ Tidigare forskning har visat att just insatsen sommarkollo riktat för målgruppen barn och unga med risk för normbrytande beteende kan ha negativ effekt och anses skadlig.⁸

Socialstyrelsens rekommendationer⁹ hänvisar inte till kollo som en metod eller insats att rekommendera i det sociala arbetet med barn och unga med behov av stöd från socialtjänsten.

Kunskapsbaserad socialtjänst. Inom lagförslaget med ny socialtjänstlag så införs krav på att verksamhet inom socialtjänsten bedrivs i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet.¹⁰

⁵ [Dom om riktlinjer för feriepraktik inom Eskilstuna kommun - Sveriges Domstolar](#)

⁶ [Vart är sommarkollo på väg? - forskning.se](#)

⁷ [Förstå och undvik negativa effekter av psykosociala insatser - Forte](#)

⁸ [Cambridge-Somerville Youth Study - School of Criminology & Criminal Justice \(northeastern.edu\)](#)

⁹ [Metodguide för socialt arbete - Socialstyrelsen](#)

¹⁰ [Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag - Regeringen.se](#)

Artikel 6:

Barnens rätt till liv och utveckling. Hur skulle jag eller vi kunna göra mer för att leva upp till barnkonventionen på vår arbetsplats?

Socialnämndens beslutade transformationskarta med mål för verksamheterna 2024–2027 riktar stort fokus på barn och unga gällande utvecklande av arbetet med tidiga och förebyggande insatser samt en prioritering av barn och ungas behov.

Socialförvaltningen deltar och bidrar aktivt i pågående arbete gällande kommunövergripande barnkonsekvensanalys i samarbete med SKR inför omställning till nya socialtjänstlagen.¹¹

Socialförvaltningen planerar fortsätta driva barnrättsnätverk med ca 45 barnrättsombud representerade från alla enheter. Samt fortsätter erbjuda alla medarbetare möjlighet till att grundutbilda sig inom barnrätt tillsammans med vård och- omsorgsförvaltningen.

Analysdagar för medarbetare med fokusområden barn och ungas delaktighet och barn och unga i kriminalitet planeras ske i november och december 2024. Där all insamlade data i ämnen kommer att analyseras på sin helhet för syfte att bli mer kunskapsbaserade.

Artikel 12:

Vad tycker barnen eller barnet?

Barnen som medverkat på kollo får frågor varje år om sin vistelsetid. Överlag uttrycker barnen stark positivitet kopplat till sin kolloupplevelse 2024, här är några av fritextsvaren när de fått frågan om *-vad betyder kollo för dig?*

”Kollo är ett sätt för mig att komma ifrån hemmet där det kan vara mycket bråk och när man är här på kollo så tänker man inte på bråk och tråkiga saker hemma för att man gör så mycket roliga saker. När man är här får man nya vänner som kan hjälpa en när man har det tufft, man behöver inte bry sig om hur man ser ut, man kan vara den man faktiskt är”

”Kollo är bra för min framtid. Eftersom jag ofta är inne. Det är skönt att komma bort”

”Det betyder jättemycket för jag har haft det jättejobbigt hemma för mamma har haft cancer och pappa är knak, alkoholist så det är skönt att vara här. Kollo är som mitt andra hem”

Vid frågan vad barnet gillat med kollovistelsen har närmre hälften av barnen svarat *”tid hemifrån”*. 70% av barnen har svarat *”ledarna”* och 76% *”nya vänner”*.

---

¹¹ [Barnkonsekvensanalys | Framtidens socialtjänst | SKR](#)

På lika villkor - Enkätundersökning i Eskilstuna sommaren 2024. Ytterligare undersökning som frågar efter barns åsikter har gjorts oberoende av kollofrågan. Den undersökningen utfördes av unga i Eskilstuna för barn och unga i Eskilstuna med stöd av UNIK-metoden. Sommaren 2024 tillfrågades ca 1000 barn och unga om vad de värdesätter främst på fritiden. ”Resultaten visar att många ungdomar, speciellt flickor vill delta i samhällsaktiviteter men hindras av både transportproblem och hedersförtryck. De flesta av ungdomarna bor i prioriterade områden med bristande infrastruktur. En mer inkluderande transportplanering som integrerar sociala hänsyn är avgörande för att främja jämlikhet och ge alla ungdomar möjlighet att delta och utvecklas. Detta kommer likaså resultera i att ungdomarna får ett tryggare samhälle att bo i, då man inte känner sig tvungen att hänga i sitt prioriterade område trots att man inte vill, bara för att man inte kan ta sig till andra områden i kommunen. Detta kan också leda till mindre kriminalitet då unga pojkar kan göra annat om dagarna än att vara i sitt prioriterade område och kanske bli påverkade/indragen i kriminella gäng.”¹²

Positiva effekter av beslutet

Inför omställningen till nya socialtjänstlagen införs krav på att verksamhet inom socialtjänsten ska bedrivas i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Eftersom kollo som insats saknar evidens inom socialtjänstens område, styr nämnden tydligare mot omställningen till nya socialtjänstlagen. Därmed också minska risken med att barn och unga tar del av en insats som kan ge negativ effekt.

Positiva effekter av besluten är att de medför besparingar. Om kollo inte skulle utföras av socialnämnden så skulle besparingen uppskattas bli olika beroende på förslag som beslutas:

- Förslag 1a) År 2025 7,58 mnkr & 2026 9,2 mnkr
- Förslag 1b) År 2025 2,88 mnkr & 2026 3,95 mnkr

Negativa effekter av beslutet

En risk förslaget medför är att barnen som kommer via mottagningsenheten som självmant söker sig till socialtjänsten inte kommer göra det, trots att behovet av stöd finns. Erfarenheten säger även att barnen som söker via mottagningsenheten dessutom ofta är barn som varit på kollo tidigare år vilket ger en chans att följa dessa barn med en kontinuitet. Många av dessa barn har tidigare haft andra insatser såsom exempelvis familjebehandling. Detta är en risk som bedöms som låg eftersom dessa barn redan är kända hos socialtjänsten.

Intressekonflikter

---

¹²På lika villkor - Enkätundersökning med UNIK-metoden med fokus på barn och ungas villkor, 2024 Eskilstuna kommun

Det är utmanande att säkerställa barns lika värde utifrån nuvarande kriterier för behovsbedömning. Olika gruppers behov ställs mot varandra, som exempelvis exkluderar de barn som med visst stöd klarar av dagliga aktiviteter såsom egen hygien, kost, sömn och fysiska aktiviteter, som förstår och kan göra sig förstådda på svenska eller engelska, lever i utsatthet eller inte. De flesta barn och unga exkluderas i nuläge i Eskilstuna från att ta del av kollo.

Om förslag 1b) beslutas så bör frågorna kring målgrupper och biståndskriterier fortsätta resoneras kring. Tidigare studier visar att utsatthet definieras med olika villkor av olika grad gällande ekonomi, familjeliv, samhällsliv och hälsa.¹³

Kompensatoriska insatser

Nedan följer förslag på kompensatoriska insatser som planeras för att möta de negativa effekter som framkommit i kartläggningen.

Insatserna ska eliminera, reducera och/eller hålla konsekvenserna under kontroll eller om det inte är möjligt, minska konsekvenserna för barnen

Gällande förslag 1a). Utöver kolloverksamheten erbjuds barn och unga i Eskilstuna kommun ett stort antal sommaraktiviteter inom ramen för Kultur- och fritidsförvaltningens verksamheter¹⁴. Detta är en satsning inom trygghetsarbetet med en årlig finansiering om 5 miljoner kronor. Som kompensation för de barn som berörs av beslutet kan utredande socialsekreterare utöka informationen till de barn och unga som förväntas ha en biståndsbedömd insats framöver om vilka möjligheter som erbjuds inom kommunen gällande sommaraktiviteter. Verksamheter inom förvaltningen kan planera för att stärka medarbetare på mottagningen, Stopp Center och utredningsenheternas samarbete/samverkan med förebyggande socialsekreterare och medarbetare på kultur och- fritidsförvaltningen. För syfte att stärka kunskap om vad som erbjuds inom kommunen och kan enklare vidarebefordra rätt information om utbud av fritidsaktiviteter

Kolloverksamheten skulle kunna drivas av annan aktör om detta prioriteras av kommunen. I andra kommuner drivs verksamheten exempelvis av kultur- och fritidsförvaltningar eller enligt avtal med andra samverkanspartners. Denna barnkonsekvensanalys kan inte bedöma frågan som en kompensatorisk aktivitet för att minimera risker för de barn som berörs. Däremot kan aktiviteten föreslås drivas av berörda beslutsfattare utifrån att frågan är av vikt om Eskilstuna kommun anser att kolloverksamheten ska bedrivas av kommunen, men av annan aktör.

Gällande förslag 1b). Tydligt ange syftet och verksamhetens innehåll och personalens kompetens med riskbedömningar beroende på målgruppen som förväntas ta del av insatsen. Samt säkerställa systematisk uppföljning med stöd av ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

---

¹³ <https://www.mucl.se/sites/default/files/2013/04/utsatta-ungdomar.pdf>

¹⁴ [För dig som ung - Eskilstuna kommun](#)

Prövning av barnets bästa

Socialförvaltningen föreslår socialnämnden att ta beslut om förslag 1) a utifrån främst de positiva effekter som analysen lyfter fram om att bli mer kunskapsbaserade samt ekonomiska effekter. De få men viktiga negativa effekter som lyfts i analysen kommer att minimeras genom de kompensatoriska insatser som beskrivs ovan. Att systematiskt erbjuda och vägleda barn och unga som är målgrupp för kollo idag att delta i kommungemensamma fritidsaktiviteter på sommaren, men också över hela året.

Barns rättigheter tillgodoses enligt barnkonventionens artiklar 2, 3, 6 och 12 och förslaget innebär att man agerar utifrån barnens bästa. Detta eftersom förändringen leder till att barn och unga i Eskilstuna kan erbjudas tydligare kunskapsbaserade insatser än i nuläge där tidigare forskning visar tydliga tveksamheter kring insatsens effekt.